

เทศบาลตำบลกุมภวาปี Kumpawapi Municipality

อารยธรรมแพร์และประชาสัมพันธ์ชาว

<http://www.kumpawapi.go.th>

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคน
เป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข เรียบร้อย
จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดี
ได้ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ
ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนลงได้...”

“พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
ในพิธีเปิดงานลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่ายลูกเสืออชิราวุธ 11 ธันวาคม 2512”

Kumpawapi Municipality

คณะผู้จัดทำ

เทศบาลตำบลกุมภวาปี

210 หมู่ที่ 4 ถนนสุขุมวิทวิจิตร ตำบลกุมภวาปี

อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี 41110

เว็บไซต์ : <http://www.kumpawapi.go.th/>

Facebook : เทศบาลตำบลกุมภวาปี

Kumpawapi Udonthani

คณะที่ปรึกษา

นายพรเทพ จวงทอง

นายอภิชาติ เขื่อนพรม

นายดวงใจ นานาค

นายธนู ห่อนบุญเต็ม

ร.ต.ต.คำภีร์ สันประเทภ

นายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

รองนายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

รองนายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

บรรณาธิการ

นายอมรศักดิ์ สอนวงศา

ปลัดเทศบาลตำบลกุมภวาปี

กองบรรณาธิการ

นางสาวเสาวณี อัยแก้ว ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

เจ้าหน้าที่กองวิชาการและแผนงาน

พนักงานเทศบาล ลูกจ้างและพนักงานจ้าง

เทศบาลตำบลกุมภวาปี

จัดทำโดย

กองวิชาการและแผนงาน

โทร. 0-4233-4441

สารบัญ

งานประเพณีแข่งขันเรือยาวๆ 09

งานประเพณีบุญบั้งไฟแสนและ
งานประเพณีลอยกระทง 11

งานประเพณีสงกรานต์และ
งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 12

กิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา 13

งานทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่และ
วันเด็กแห่งชาติ 14

กิจกรรมปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ 15

สถานที่สำคัญในอำเภอกุมภวาปี 16

วัดศรีนคราราม..... 17

สวนธรรมชาติ 18

ศาลเจ้าปู่-ย่า..... 20

ลำน้ำปาว 21

วัดพระมหาธาตุเจดีย์บ้านดอนแก้ว 22

นายพรเทพ จวงทอง
นายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

สารจาก

นายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ในนามของนายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี และคณะผู้บริหาร รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสดูแลและพัฒนาเทศบาลตำบลกุมภวาปีของเรา

การบริหารงานเพื่อพัฒนาเทศบาลตำบลกุมภวาปี หัวใจหลักก็คือประชาชนและชุมชน ดังนั้นยุทธศาสตร์ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลกุมภวาปี จึงเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นไปพร้อมๆ กับคณะผู้บริหารเทศบาล เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมกันแก้ไขปัญหา เพราะผู้ที่จะรับรู้ปัญหาได้ดีที่สุดก็คือประชาชนที่อยู่ในแต่ละชุมชน นั่นเอง

ก้าวต่อไปในอนาคตเทศบาลตำบลกุมภวาปีจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพของคน และชุมชนให้เข้มแข็ง ให้ความพร้อมในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการดูแลสิ่งแวดล้อม ให้ยั่งยืนด้วยความมือ ร่วมใจ ของพี่น้องชาวเทศบาลตำบลกุมภวาปีทุกคน ทั้งนี้ก็เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองเพื่อให้มีความพร้อมในการเติบโต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นต่อไปครับ

สารจาก ปลัดเทศบาลตำบลกุมภวาปี

เทศบาลตำบลกุมภวาปี ในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่ต้องทำหน้าที่บริการสาธารณะ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ตอบสนองต่อความต้องการของ พ่อ แม่ พี่น้องประชาชน ก็ต้องทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เต็มกำลังความสามารถ

กระผมในฐานะปลัดเทศบาล และเพื่อนพี่น้องที่ทั้งพนักงาน ลูกจ้าง ได้ตระหนักถึงภารกิจหน้าที่ดังกล่าว มีความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันทำหน้าที่เพื่อพี่น้องประชาชน โดยยึดกรอบระเบียบกฎหมาย และนโยบายของท่านพรเทพ จวงทอง นายกเทศมนตรีตำบลกุมภวาปี

การเดินหน้าทำภารกิจหน้าที่ดังกล่าว จะสำเร็จ ลุล่วงและเกิดผลดีแก่พี่น้องประชาชนนั้นต้องได้รับความร่วมมือจาก หลายๆ ฝ่าย คือ ผู้บริหารเป็นคนกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ภายใต้ระเบียบของกฎหมายผู้อนุมัติหรือฝ่ายข้าราชการ พนักงานตลอดจนลูกจ้าง ต้องช่วยกันนำนโยบายของผู้บริหารไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็น รูปธรรม นอกจากนั้นแล้วก็ยังต้องได้รับความร่วมมือ จากภาคราชการและเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่ และสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ การมีส่วนร่วมของ พ่อ แม่ พี่ น้องประชาชน ชาวตำบลกุมภวาปี ที่จะร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของเราให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

นายอมรศักดิ์ สอนวงศา
ปลัดเทศบาลตำบลกุมภวาปี

คณะผู้บริหาร

เทศบาลตำบลลุมภูวาศ

นายพรเทพ จวงทอง
นายกเทศมนตรีตำบลลุมภูวาศ

นายอภิชาติ เชื้อคพรม
รองนายกเทศมนตรีตำบลลุมภูวาศ

นายดวงใจ นานาค
รองนายกเทศมนตรีตำบลลุมภูวาศ

นายธนู ท่อนบุญเหิม
ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลลุมภูวาศ

ร.ต.ต.ดำกิริ์ สิ้นประภา
เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลลุมภูวาศ

สมาชิกสภาเทศบาล

เทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายณัฐพล เรืองเศรษฐ์

ประธานสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายสมพงษ์ เนื่องสมบูรณ์

รองประธานสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นางวรรณิ ดวงดี

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายสินสุทธิ์ ศิลากุญ

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายสมเกียรติ ฐานปานงษ์

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายนิพนธ์ ศรีอิศวิน

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายไกรส อนุทอง

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายอนศิริ อนุสังกูร

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายคำสอน รินทะรัง

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

จำสันทินนิคม อ้วนสิน

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายไช ไกรนุ่งสิงห์

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

นายพนตล ราชเดช

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลลุมภูกวาปี

หัวหน้าส่วนราชการ

1. นายอมรศักดิ์ สอนวงศา

2. นายอาคม อุดชาชน

3. นายสุพัฒน์ ทองไสย

4. นางคนาวรรณ วรรณทองสุข

5. นางอุ๋นเรือน ว่องชิน

6. นางสาวมาลี อุดมพานิชย์

7. นางสาวเฉลิมศรี พุ่มชัย

8. นางวงษ์วิยน ฬาสุราษฎร์

9. นางสาวเสาวณี อัยแก้ว

ปลัดเทศบาลตำบลกุมภวาปี

รองปลัดเทศบาลตำบลกุมภวาปี

ผู้อำนวยการกองช่าง

ผู้อำนวยการกองการศึกษา

ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม

ผู้อำนวยการกองคลัง

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

หัวหน้าสำนักปลัด

ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

การแข่งขันเรือยาว แห่งลำน้ำปาว

การจัดงานประเพณีแข่งขันเรือยาวของเทศบาล
ตำบลกุมภวาปีนั้น ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด ว่า
เกิดขึ้นในยุคสมัยไหน จะมีเพียงแต่คำบอกเล่าของ
บรรพบุรุษที่บอกต่อๆ กันมา

การแข่งขันเรือยาวนั้นมีมานานมาก เกิดจากการ
แข่งขันของกลุ่มชาวบ้านที่จัดขึ้นกันเองเพื่อความ
สนุกสนาน ผ่อนคลาย โดยชาวบ้านได้จัดการแข่งขัน
พายเรือหาปลา โดยจะมีฝีพายลำละประมาณ 8-10 คน

และเมื่อมีการจัดตั้งสุขาภิบาล ทางสุขาภิบาลก็มี
ส่วนร่วมในการจัดงานขึ้น โดยเริ่มจากการนำเรือที่ใช้ใน
ชีวิตประจำวันมาใช้ในการแข่งขันและรางวัลก็เป็น
สิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น

ประมาณปี พ.ศ. 2510 ได้มีการพัฒนาให้แต่ละคุ้ม
(แต่ละชุมชน) มีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับการ
จัดงานแข่งขันเรือมากขึ้น รางวัลก็มีการเปลี่ยนแปลง
เป็นเงินรางวัลโดยการสนับสนุนของสุขาภิบาล
การแข่งขันนั้นก็เพื่อความสนุกสนานตั้งแต่ในอดีต
ต่อเนื่องมายาวนานหลายปี จึงกลายเป็นประเพณีที่
สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

และปีพุทธศักราช 2545 เป็นปีแรกที่สมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณา-
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานราชานุญาต
อัญเชิญอักษรพระนามาภิไธยย่อจารึกบนถ้วยรางวัล

ปีพุทธศักราช 2554 พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ประทานถ้วยรางวัลเรือ 30 และ 40 ฝีพาย-ท้องถิ่น สร้างความปลาบปลื้มปิติยินดีให้แก่พสกนิกรชาวอำเภอกุมภวาปีเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ จึงใช้ชื่อสำหรับการจัดงานในครั้งนั้นว่า งานประเพณีแข่งขันเรือยาว เทิดไท้องค์ราชันย์ ร่วมร้อยดวงใจถวายพ่อ ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 และซึ่งถ้วยประทานพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ประจำปี 2554 และเนื่องจากปีนั้นเป็นปีมหามงคล เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสสมโภชสิริมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ 84 พรรษา 5 ธันวาคม 2554 เทศบาลตำบลกุมภวาปีได้มอบถ้วยรางวัลทั้งหมดให้กับทีมที่ชนะเลิศไปครองเพื่อเป็นสิริมงคลกับทีมเรือที่ชนะเลิศในแต่ละประเภท

สำหรับชาวอำเภอกุมภวาปี นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานถ้วยรางวัลชนะเลิศเรือยาวประชาชนทั่วไป 55 ฝีพาย , 40 ฝีพาย และ 30 ฝีพาย และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงประทานถ้วยรางวัลชนะเลิศประเภทเรือยาวประชาชนท้องถิ่น 40 ฝีพาย และ 30 ฝีพาย ในการจัดงานแข่งขันเรือยาวเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่สืบไป ...

งานประเพณีบุญบั้งไฟแสน

งานประเพณีสอยกระถาง

งานประเพณีแห่เทียนพรรษา

งานประเพณีสงกรานต์

งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 5 ธันวาคม มหาราช

งานวันเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่

วันเด็กแห่งชาติ

กิจกรรมปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ (Bike For MOM)

โครงการบ้านมั่นคง

เทศบาลตำบลลูกกวาด ร่วมกับสถาบันพัฒนาการองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชุมชนน้อยเมืองโนน โดยให้ความช่วยเหลือสร้างที่อยู่อาศัยและซ่อมแซมบ้านเรือนให้กับประชาชนจำนวน 80 ครัวเรือน

อำเภอกุมภวาปี เป็น
อำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลาย
แห่งที่น่าสนใจ แต่ละสถานที่ล้วน
แล้วแต่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์
กันในเชิงประวัติศาสตร์ความเป็นมา เดิม
ทางมาที่กุมภวาปีแล้วจึงขอเชิญ
มาเที่ยวสถานที่สำคัญแต่ละแห่ง
ที่อำเภอกุมภวาปี

วัดศรีนคราราม (บ้านดงเมือง)

วัดศรีนคราราม เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 75 ไร่ สร้างเมื่อ พ.ศ.2472 เดิมเป็น วัดร้าง เป็นวัดโบราณสร้างสมัยขอม มีซากของพระพุทธรูป เก่าชำรุด ชาวบ้านได้มาพบเข้าจึงได้พร้อมกันบูรณะขึ้น พร้อมสร้างวัดขึ้นใหม่และตั้งชื่อว่า วัดศรีนคราราม หรือ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าวัดศรีเมือง เดิมอยู่บ้านดงเมือง ได้รับ พระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2502 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร

วัดศรีนคราราม ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาวัดให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง พ.ศ.2507 จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และ ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการอำนวยการ ให้เป็นวัด ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา พ.ศ.2541 จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

มีเจ้าอาวาสที่ทราบนาม คือ

1. พระอธิการจันทร์เพ็ญ จนทสาโร
2. พระอธิการขุน ขนติธมโม
3. พระอธิการสุดชา ปภสสโร
4. พระอธิการลี อุตตคุตโต
5. พระครูธรรมวิธานธำรง ดำรงตำแหน่ง

เจ้าคณะอำเภอกุ่มกาวปีด้วย

6. พระครูสุเมธสารคุณ ดำรงตำแหน่ง
รองเจ้าคณะอำเภอกุ่มกาวปีด้วย

7. พระโสภณพุทธิธาดา ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาส
วัดศรีนคราราม เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2529 ถึงปัจจุบัน

และดำรงตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2550 จนถึงปัจจุบัน

เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา
ทุกด้าน เพื่อความเจริญ ความมั่นคงของพระพุทธศาสนา
ทุกด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา
กำลังศรัทธา เพื่อพัฒนาทุกด้านให้มีความเจริญมั่นคง

ปัจจุบันวัดศรีนครารามเป็นสถานที่ศึกษา
แผนกธรรมและบาลี เป็นศาสนศึกษาประจำอำเภอ
ส่งนักเรียนเข้าสอบธรรมและบาลีสนามหลวงเป็นประจำทุกปี
และมีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
เปิดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 จนถึงปัจจุบัน...

สวนธรรมชาติเทศบาลตำบลกุมภวาปี (สวนลิง)

โดยสุพจน์ กาโนมัย

บ้านดงเมืองในอดีต เป็นดงทึบเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่นานาพันธุ์ เช่น ไม้เต็ง ไม้แดง ไม้ยาง ไม้พินชาติ ไม้ค่างควา กระเบาลิง มะขามไก่ และสมุนไพรรานาชนิด เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่า โดยเฉพาะลิงซึ่งเล่าขานกันมาว่าเป็นลิงของเจ้าปู่ ไม่มีใครกล้าทำร้าย เกาะดอนแก้วและดงขวางแนวเชื่อมป่าดงเมือง ซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ ก็เป็นถิ่นที่อยู่ของฝูงสัตว์เหล่านี้ โดยอาศัยหนองหานต้นลำน้ำปาว อันอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร หล่อเลี้ยงชีวิตด้วยความสงบสุขตลอดมา

ปัจจุบันสวนธรรมชาติหรือสวนลิง เป็นสวนสาธารณะคู่บ้านคู่มืองกุมภวาปี ถ้าเอ่ยนามสวนธรรมชาติผู้คนอาจไม่รู้จักเท่าใด แต่ถ้าพูดว่าสวนลิงจะเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป สาเหตุที่เรียกว่าสวนลิงเนื่องจากว่า สถานที่แห่งนี้เป็นที่อยู่ของลิงแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว อยู่มาก่อนตั้งเมืองกุมภวาปี บ้านดงเมืองเดิมชื่อบ้านดงลิง แต่ผู้คนนำความเจริญมาสู่บ้านดงลิงจึงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นบ้านดงเมือง

สวนธรรมชาติ (สวนลิง) กุมภวาปี มีพื้นที่ประมาณ 16 ไร่เศษ ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านดงเมือง ตำบลกุมภวาปี (เดิมคือตำบลตูมใต้) ซึ่งอยู่ในเขตสุขาภิบาลตูมใต้ (ปัจจุบันเทศบาลตำบลกุมภวาปี) สวนธรรมชาติเดิมอุดมไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด โดยเฉพาะไม้ค่างควาและไม้กระเบาลิง จะมีมากกว่าไม้ชนิดอื่นๆ สันนิษฐานว่าจะเป็นไม้ที่มีมาแต่ดั้งเดิมและเป็นที่อยู่อาศัยของลิงคู่กับสวนธรรมชาติ

ลิงปกติอาศัยอยู่ในป่า แต่ลิงกุมภวาปีอาศัยอยู่ในเมือง โดยมีสวนธรรมชาติเป็นบ้านหรือที่พักพิงอยู่มาแต่ไหนแต่ไรมา ปัจจุบันมีลิงอยู่กว่า 500 ตัว ซึ่งในแต่ละปีมีการขยายพันธุ์บ้างล้มตายไปบ้าง ในการดูแลนั้นสุขาภิบาลตูมใต้ (ปัจจุบันเทศบาลตำบลกุมภวาปี) ได้ปรับปรุงบริเวณสวนธรรมชาติให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน โดยดูแลรักษาความสะอาดมาโดยตลอด นอกจากจะเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนแล้ว สวนธรรมชาติยังใช้เป็นสถานที่จัดงานประเพณีต่างๆ อีกด้วย เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

ลิงในสวนธรรมชาติผู้เฒ่าผู้แก่เล่าขานว่าเป็นลิงอาถรรพ์ เป็นลิงเจ้าปู่ มีผู้พยายามจะขโมยเอาลูกลิงไปเลี้ยง โดยเปิดประตูรถยนต์ไว้และวางอาหารไว้ข้างในรถ เมื่อลิงเข้าไปก็ปิดประตูรถกันไว้จับลิงได้สมใจ แต่นำไปได้ไม่นานต้องนำมาส่งคืนสวนธรรมชาติ เพราะมีเหตุอาเพศเกิดขึ้น

ลิงในสวนธรรมชาติที่สังเกตมีสามก๊กใหญ่ๆ ก๊กแรกคุ่มพื้นที่ด้านหน้าสวนธรรมชาติ ก๊กที่สองคุ่มพื้นที่ด้านตะวันออก ก๊กที่สามคุ่มพื้นที่ด้านทิศตะวันตก แต่ละก๊กจะมีจำฝูงและออกหากินในแต่ละพื้นที่ไม่ก้าวร้าวกัน และอาจมีบางครั้งที่มีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ซึ่งจะไล่กัดกันอุตุลุดเหมือนกัน แต่ก็จบลงไปด้วยดี

สวนธรรมชาติในปีปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเปลี่ยนแปลงไปทางที่ดี ต้นไม้ต่างๆที่เห็นหนาตาในอดีต ปัจจุบันได้ดูบางตาลงไปบ้าง เนื่องจากมีอายุหลายร้อยปี ส่วนมากโคนล้มลง เพราะลำต้นเป็นโพรง และถูกกระแสมพัดโคนล้ม ผู้รับผิดชอบได้ปลุกต้นไม้ทดแทนทุกปีแต่ก็ไม่พินมือเท้าของลิงจะเห็นได้ว่าสวนธรรมชาติในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงด้านอาคาร สถานที่ มีสนามกีฬาเพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีความมุ่งหวังว่าจะให้คนกับลิงปรับตัวให้เข้ากันได้ นั่นเอง เพื่อจะได้รักษาเอกลักษณ์เอาไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังสืบไปให้สมดังคำขวัญของอำเภอกุ่มกวาปีที่ว่า กุ่มกวาปีเมืองน้ำตาล อุทยาน-วนาร ดอนแก้วพุทธสถาน หนองหานสายธารแห่งชีวิต ธรรมชาติวิจิตรทะเลบัวแดง ... **๒๐**

ปู่อุ่ม

สมัยก่อนบ้านดงเมืองมีวัดอยู่สองวัดคือวัดศรีนครารามซึ่งเป็นวัดร้างในสมัยขอม และ วัดท่าไต้ซึ่งเป็นวัดที่หลวงปู่อุ่มท่านได้ใช้เป็นที่พักวัดในช่วงที่บูรณะวัดพระมหาธาตุเจดีย์บ้านดอนแก้ว สมัยนั้นมีวัดอุโบสถพระพุทธรูปเก่าแก่ และของมีค่าจำนวนมาก ซึ่งเริ่มจะมีจำนวนที่น้อยลงเพราะถูกขโมย

ปี พ.ศ.2499 นายคำพันธ์ สามเมืองและ นายหาญ ห่อนบุญheim ซึ่งเป็นกรรมการสุขาภิบาลตมได้เป็นชุดแรก ได้มีการวางแผนปรับปรุงบริเวณวัดท่าไต้และเพื่ออนุรักษ์วัดอุโบสถจึงได้สร้างพระพุทธรูปขึ้นและตั้งชื่อพระพุทธรูปองค์นั้นว่า “หลวงปู่อุ่ม” เพื่อให้เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนชาวบ้านดงเมือง ตราบจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสถานที่สำคัญสองแห่งได้มีอาณาบริเวณใกล้เคียงกันคือศาลเจ้าปู่-ย่าและปู่อุ่ม เนื่องจากมีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน

ศาลเจ้าปู่-ย่าตำบลกุมภวาปี

หลวงปู่ยิ้มเป็นพระธุดงค์ชาวเขมรได้ร่วมกับชาวบ้านบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระมหาธาตุเจดีย์บ้านดอนแก้ว เมื่อปี พ.ศ.2440 และได้อาศัยพื้นที่ของวัดทำไร่ (หอพระพุทธในศาลเจ้าปู่-ย่า) เป็นที่จำวัดในช่วงของการบูรณะวัดพระมหาธาตุเจดีย์ เมื่อบูรณะแล้วเสร็จก็ไม่มีใครทราบของท่านเดินทางธุดงค์ไปที่แห่งใด

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทางการค้าให้ข้าหลวงเหลื่อมควบคุมและดำเนินการสร้างสะพานเพื่อเป็นเส้นทางขนไม้ซุงจากการทำสัมปทานป่าไม้ที่ภูซางลาก (ปัจจุบันคือพื้นที่อำเภอศรีธาตุและวังสามหมอ) มาที่บริษัทเลียงเอี้ยะไถ่ที่บ้านนาปี โดยมีแป๊ะหมี่(นายหมี่ก๊ก แซ่กวน) เป็นช่างผู้ควบคุมการสร้างสะพาน และได้มีการสร้างที่พักคนงานขึ้นบริเวณภูภูมิเดิมของหลวงปู่ยิ้มในวัดทำได้ การสร้างสะพานแล้วเสร็จแต่เหมือนกับว่าสะพานชีวิตของแป๊ะหมี่เพิ่งจะเริ่มต้นขึ้นเพราะแป๊ะหมี่ได้ตกหลุมรักสาวชาวไทยและตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตบั้นปลายที่บ้านดงเมือง

ปี พ.ศ.2468-2472 ร.อ.อ หลวงนิคมพรรณนาเขต (เขียน สีหะอำไพ) นายอำเภอคนที่ 9 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอกุมภวาปี จากบ้านน้ำซ่องมาตั้งที่บ้านดงเมืองและได้นำ

ความเจริญมาสู่ดงเมืองตั้งแต่บัดนั้น ชาวจีนแผ่นดินใหญ่ก็เริ่มทยอยเดินทางมาประเทศไทยเพื่อทำการค้าขาย

ปี พ.ศ.2490 ครอบครัวชาวจีน 3 ตระกูล คือ ตระกูลแซ่กวน (แป๊ะหมี่ หมี่ก๊ก แซ่กวน) ตระกูลแซ่ตั้ง (นายเซ่งเจียง แซ่ตั้ง) และตระกูลแซ่ไคว้ (นายผ่ายและนายเอ็งเคียม แซ่ไคว้) ได้รวมตัวกันขอรับบริจาคเงินเพื่อสร้างศาลเจ้าชั่วคราวขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2533 ชมรมคนจีนตลาดดงเมืองได้มีการจัดสร้างศาลเจ้าใหม่ขึ้นแทนศาลาหลังเก่ามีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ เพื่อเป็นจุดศูนย์รวมใจของคนไทยเชื้อสายจีนและยังคงไว้ซึ่งความศรัทธาต่อหลวงปู่ยิ้มจึงสร้างหอพระพุทธรูปขึ้นเพื่อเป็นสถานที่เคารพสักการะของชาวอำเภอกุมภวาปี

ลำน้ำปาว

โครงการฝายกุ่มกาวปี (หนองหาน) อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นโครงการองค์ประกอบหนึ่งของระบบผันน้ำในเขตลำน้ำปาว ตามแผนงานโครงการโขง - ชี - มูล ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ ส่งน้ำให้พื้นที่เกษตรกรรมโดยการสูบน้ำผ่านสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งกระจายอยู่โดยรอบอ่างเก็บน้ำ ต่อมาในปีงบประมาณ 2546 ได้ถ่ายโอนงานมาให้กรมชลประทาน โดยอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของโครงการชลประทานอุดรธานี สำนักชลประทานที่ 5 กรมชลประทาน

เนื่องจากโครงการฝายกุ่มกาวปี มีลักษณะโครงการเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีความจุมากกว่า 100 ล้าน ลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทานต่อเนื่องกันจำนวนมาก ประกอบด้วยพื้นที่อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ชลประทาน อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ อ.กุ่มกาวปี อ.ประจักษ์ศิลปาคม อ.กุ้งแก้ว และ อ.หนองหาน

เส้นทางคมนาคมเข้าถึงพื้นที่ชุ่มน้ำหนองหานกุ่มกาวปี สามารถเดินทางมาโดยเส้นทางหลวงหมายเลข 2 ประมาณ 40 กิโลเมตร จากอำเภอเมือง จากนั้นเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงชนบทหมายเลข 2023 เข้ามายังอำเภอกุ่มกาวปี เป็นระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร และเลี้ยวซ้ายบริเวณสวนธรรมชาติ (สวนลิง) ไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตรจะถึงบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองหานฝั่งตะวันออกของอำเภอกุ่มกาวปี โดยเส้นทางที่

เข้าถึงเป็นถนนคอนกรีตตลอดเส้นทาง และมีความสะดวกในการเดินทาง

หนองหานกุ่มกาวปีเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่เป็นที่สองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชุมชนเก่าแก่ที่มีอายุมากกว่า 100 ปี มีหมู่บ้านอยู่รอบริมหนองน้ำ ประมาณ 30 หมู่บ้าน ประชากรเป็นกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว มีประเพณี-วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ รายได้ของชุมชนที่ได้จากการใช้ประโยชน์หนองหานคิดประมาณร้อยละ 50 ของทั้งหมด และรายได้ที่สัมพันธ์กับพื้นที่ประมาณร้อยละ 50 เหลือจากทุกหมู่บ้าน น้ำในหนองใช้เป็นน้ำประปาสำหรับอำเภอกุ่มกาวปี มีการประมงรอบๆ หนอง มีการเก็บสัตว์น้ำ และพืชในหนอง ปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่มากนัก แต่มีศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวในอนาคต เนื่องจากเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และหนองน้ำขนาดใหญ่ จึงสามารถพัฒนาเป็นแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวได้ต่อไป

สำหรับลำน้ำปาว เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนในพื้นที่มีการดำเนินกิจกรรมที่เน้นจุดเด่นของพื้นที่ เช่น งานประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีลอยกระทง ทานที่ขึ้นชอบทศนียภาพ วิถีชาวบ้านต้องมาชมด้วยตนเองที่ลำน้ำปาวกุ่มกาวปี

วัดพระมหาธาตุเจดีย์ (บ้านดอนแก้ว)

ตำนานกล่าวไว้ว่ามีพระอรหันต์คณะหนึ่ง เดินทางไปนมัสการพระธาตุพนม ขากลับมาพระอริยเจ้า คณะนี้ได้เดินรุดงค์ผ่านหมู่บ้านดอนแก้วเหมือนขาไป แต่ยังไม่ทันพ้นหมู่บ้าน พระอรหันต์รูปหนึ่ง เกิดอาพาธขึ้นมากะทันหัน และได้ละสังขารลงที่นี่ พระอรหันต์ที่เดินรุดงค์มาด้วย จึงช่วยกันจัดการประชุมเพลิง และสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิท่านไว้ เมื่อปี พ.ศ.11 หลังสร้างองค์พระธาตุพนมเสร็จ 3 ปี จากนั้นเหล่าพระอรหันต์ก็เดินรุดงค์ต่อไป ต่อมาเหตุการณ์บ้านเมืองเกิดความผันผวน องค์พระเจดีย์ใหญ่ถูกปล่อยทิ้งรกร้างมานาน ขณะนั้น ได้มีพระรุดงค์ชาวเขมรรูปหนึ่ง ชื่อ “หลวงปู่อุ้ม” เดินรุดงค์ผ่านมาพบองค์พระเจดีย์มีสภาพปรักหักพัง หมู่บ้านดอนแก้วก็ร้างไม่มีคนอยู่อาศัย “หลวงปู่อุ้ม” จึงได้ชักชวนชาวบ้านใกล้เคียงช่วยกันบูรณปฏิสังขรณ์ ขึ้นมาใหม่ จนมีลักษณะงดงาม เป็นสถานที่หลอมรวมใจของชาวบ้านในปัจจุบัน

นับแต่ ปี พ.ศ.2472 เป็นต้นมา ผู้คนจากชัยภูมิและโคราชได้อพยพมาตั้งหลักแหล่งในบริเวณบ้าน ดอนแก้วมากขึ้น และมีการปฏิสังขรณ์พระมหาธาตุเจดีย์กันหลายครั้ง เพื่อให้องค์พระธาตุเจดีย์มีความเข้มแข็งคงทนมากขึ้นกว่าเดิม ครั้งสุดท้ายมีการบูรณะกันอีกในปี พ.ศ.2513

“ดอนแก้ว” ชุมชนโบราณแห่งนี้ มีลักษณะคล้ายกับเมืองโบราณสมัยทวารวดีโดยทั่ว ๆ ไป ที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบตัวเมือง และมีศาสนสถานที่สำคัญอยู่ คือ พระมหาธาตุเจดีย์ นอกจากนี้ยังมี กลุ่มโบสถ์ ปักรอบ ๆ ตามคตินิยม เพื่อแสดงเขตสถานศักดิ์สิทธิ์ คล้าย ๆ กับการปักโบสถ์มา “เมืองฟ้าแดดสูงยาง” อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เยื้ององค์พระธาตุไปทางทิศตะวันตกจะพบเห็นภาพสลัก เป็นลวดลายธรรมชาติ บางส่วนและจารึกภาษามอญที่มีสภาพลบเลือนไปมากแล้ว อีกบางส่วน จากสิ่งที่กล่าวมาแล้วพอจะชี้ให้เห็นว่า ชุมชนโบราณบ้านดอนแก้วนั้นมีประวัติความเป็นมาแสนยาวนาน

ถึงแม้จะมีการสลับเปลี่ยนของกลุ่มผู้คนที่เข้ามาอาศัยอยู่เป็นช่วง ๆ จนไม่สามารถสืบสานความเป็นมาอย่างต่อเนื่องจากปากสู่ปากได้ แต่ในด้านแหล่งโบราณคดีที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ก็เป็นสิ่งยืนยัน ถึงความสำคัญและความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่นแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

ในปี พ.ศ.2513 นักศึกษาคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมี นายไพโรจน์ อังสนากุล เป็น ผู้นำได้พากันมาตรวจสอบอายุของใบเสมาและเสาคิน ตลอดจนทั้งองค์พระธาตุเจดีย์ ในที่สุดนักศึกษาคณะ โบราณคดีก็ชี้ออกมาว่า ศิลปกรรมดังกล่าวมีอายุไม่น้อยกว่า 1,500 ปี ต่อมาในปี พ.ศ.2532 กรมศิลปากรได้มาปึกหมุดครอบองค์พระมหาธาตุเจดีย์ และปัจจุบันได้ขึ้นทะเบียนเป็น “โบราณสถานแห่งชาติ” ไว้แล้ว นอกจากนี้ การค้นคว้าหาหลักฐานของคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันราชภัฏอุดรธานี พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณสถาน ก็ได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าอีกหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญในยุคต่อมาต้องเข้าไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลกันต่อไปอีกเพราะศิลปกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

ปัจจุบันศิลปกรรมเหล่านี้ตั้งอยู่ท่ามกลางองค์พระธาตุเจดีย์ 15-20 เส้น ซึ่งก็ยังปรากฏอยู่ทั้งภายในและภายนอกวัด เข้าใจว่าเสาคินเหล่านี้คงเป็นเขตวัดหรือเขตเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งในยุคก่อนโน้น แต่เสาคินเหล่านี้ได้ชี้ชัดลงไปให้เห็นว่า ในยุคก่อนโน้นชุมชนแห่งนี้ต้องมีความเจริญรุ่งเรืองมาก และเป็นธรรมดาอยู่เองเมื่อวัดและบ้านมีความเจริญ ย่อมจะมีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และเรื่องนี้อาจจะโยงไปผูกพันกับ “หนองหาน” อันเป็นที่มาของ “ผาแดง-นางไอ่” อมตะนิทานพื้นบ้านอีสาน ก็เป็นไปได้ นักโบราณคดีบางคนสันนิษฐานว่า พระธาตุดอนแก้วตลอดทั้งใบเสมาและเสาคินที่ปรากฏอยู่นั้น สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 11-13 หรือประมาณ ปี พ.ศ.1100-1300 เพราะวัสดุที่ใช้ก่อสร้างเป็นหินทราย รวมทั้งภาพแกะสลักก็เป็นช่างในสมัยทวารวดีตอนปลายสมัยลพบุรีตอนต้น จึงแสดงว่า ศิลปกรรม เหล่านี้มีมาก่อนปราสาทหินพิมาย ปราสาทเขาพนมรุ้ง หรือแม้แต่ปราสาทเขาพระวิหาร โดยมีทั้งตำนาน และหลักฐานอ้างอิงจากรักไว้เพราะดูจากสภาพภูมิประเทศแล้ว หมู่บ้านดอนแก้วแห่งนี้ ไม่มีแหล่งหินทรายที่ใช้ในการก่อสร้างเลย ผู้สร้างเอามาจากที่ใด เอามาได้อย่างไร ย่อมเป็นเรื่องที่อนุชนรุ่นหลังต้องศึกษา ค้นคว้าหาคำตอบให้ได้ นอกจากนั้นคนรุ่นหลังก็ควรหวงแหนและอนุรักษ์ศิลปกรรมอันล้ำค่าต่อไปอีกนาน เท่านาน ปัจจุบันเจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุเจดีย์บ้านดอนแก้ว คือ พระครูโสภณจริยาทร (เจ้าคณะอำเภอกุมภวาปี-ประจักษ์ศิลปาคม (ธ)

“พระมหาธาตุเจดีย์” หรือชื่อเรียกที่คุ้นหูของคนทั่วไปว่า “พระธาตุดอนแก้ว” นั้น ประดิษฐานอยู่กลางวัดมหาธาตุเจดีย์ บ้านดอนแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลกุ่มกาวปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นเจดีย์ ลักษณะทรงสี่เหลี่ยมคล้ายพระธาตุพนม สูงประมาณ 18 วา ด้านทิศเหนือและทิศใต้กว้าง 6 วา 2 คอก ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก กว้าง 6 วาเศษ มีบันไดขึ้นลง 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกและ ด้านทิศตะวันตก องค์พระธาตุมีลักษณะการสร้าง 2 ชั้น แต่ละชั้นมีภาพสลักเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่องนรก-สวรรค์ วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นหินทรายรูปทรงสี่เหลี่ยม ยาวประมาณ 1 คอก รอบนอกฉาบด้วยปูน สันนิษฐานว่า คงเป็นการซ่อมแซมในภายหลัง

รอบองค์พระธาตุเจดีย์มีใบเสมาและเสาคินตั้งอยู่ทั้ง 8 ทิศ มีลักษณะ 8 เหลี่ยมบ้าง แบนบ้าง สูง ตั้งแต่ 2-4 เมตร

เทศบาลยุคใหม่ใส่ใจประชาชน

